

Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both

FLUID dizajn forum #03/2015

Sesija 1 / Cetinje–Bar
24–29. april 2015.

Sesija 2 / Cetinje–Podgorica
7–8. maj 2015.

PROGRAM / Sesija 1

Cetinje / 24–25. april 2015.

petak 24. april 2015.

16h / FLUID meetings – Borut Vild, Branimir Karanović, Željko Mandić / FLU Cetinje

18h / izložba 50 finalista Skoplje Poster (2007-2012) / Galerija 42°

19h / Neplodna tla – izložba fotografija Sandre Vitaljić / Atelje Dado

subota 25. april 2015. / Crnogorska galerija umjetnosti “Miodrag Dado Đurić”

15–19h / FLUID panel*, 17h / izložba JUS

Bar / 26–29. april 2015.

nedjelja 26. april 2015. / Dvorac Kralja Nikole

19h / Design Tourism – Ivana Borovnjak / HDD / DAN D, Zagreb

20h / Ja sam... – Laze Tripkov / PLAKART, Skoplje / FDM, Podgorica

ponedjeljak 27. april 2015. / Dvorac Kralja Nikole / Svjetski dan grafičkog dizajna

19h / Mi smo ARMADA – Marko Miladinović / Studio ARMADA, Ljubljana

20h / Izložba i prezentacija FLUID workshop #01/#02 / Dvorac Kralja Nikole

utorak 28. april 2015. / Dvorac Kralja Nikole

19h / Montenegro: Experience all seasons – generisanje unikatnog iskustva za turiste

– Nikola Radonjić - Bada / DAA Montenegro, Podgorica

20h / Na dvije čarobne obale – turistička fotomonografija grada Bara, izdavač TO Bar

– Lazar Pejović, Duško Miljanić, Neda Ivanović

10–16h / Hotel Sidro / TO Bar – Radionica za izradu *low budget* profesionalnog štampanog promotivnog materijala za turističku privredu

srijeda 29. april 2015. / Dvorac Kralja Nikole

11h / prezentacije radionica FLUID #03

FLUID workshop #03 / Bar / 26–29. april 2015.

radionice za studente / Upravna zgrada Luke Bar

nedjelja 26. april 2015. / 16–18h

ponedjeljak 27. april 2015. / 10–14h, 16–18h

utorak 28. april 2015. / 10–14h, 16–18h

prezentacija radionica / Dvorac Kralja Nikole

srijeda 29. april 2015. / 11–14h

PROGRAM / Sesija 2

Cetinje–Podgorica / 7–8. maj 2015.

Cetinje / 7. maj 2015. / FLU Cetinje

11h / On Green Design / Sholeh Johnston, Julie’s Bicycle / London

13h / Prezentacija Green Culture Fest-a / Vesna Sokolovska Jovičević, NVO Krug / London
u saradnji sa British Council Montenegro i Green Culture Festom

Podgorica / 8. maj 2015. / Caffe Berlin

21h / Pecha Kucha Night Podgorica, Volume 7 / u organizaciji DAA Montenegro

Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both

FLUID dizajn forum #03/2015

Sesija 1 / Cetinje–Bar

24–29. april 2015.

Sesija 2 / Cetinje–Podgorica

7–8. maj 2015.

FLUID panel

**Značaj dizajn manifestacija,
kreativnih industrija i inicijativa
za kulturni turizam**

Subota, 25. april 2015. / Cetinje

Crnogorska galerija umjetnosti “Miodrag Dado Đurić”

15–19h / FLUID panel

17h / otvaranje izložbe JUS

AGENDA

15.00–15.20h / Tirana Design Week / Eranda Janku / Samir Kristo

(Fakultet za arhitekturu i dizajn – Univerzitet Polis, Tirana)

15.20–15.40h / DAN D / Hrvatsko dizajnersko društvo / Ivana Borovnjak (HDD, Zagreb)

15.40–16.00h / PACKTIVITY / Ivana Srdanović (Packtivity, Beograd)

pauza

16.20–16.40h / PLAKART / Laze Tripkov (PLAKART, Skoplje)

16.40–17.00h / Svetski bijenale studentske fotografije / Željko Mandić (Akademija umetnosti Novi Sad)

17.00h / otvaranje izložbe JUS

pauza

18.00–18.20h / Design incubator NOVA ISKRA / Marko Radenković (Nova Iskra, Beograd)

18.20–18.40h / Dukley Art Community / Marat Geljman / Petar Ćuković

(Evropski kulturni centar – Dukley Art Community, Budva)

18.40–19.00h / Regional Cooperation Programmes / Milena Filipović

(Regional Cooperation Council / Task Force for Culture and Society)

Moderatori

Borut Vild (Grafički dizajner: autor ili univerzalni vojnik, Beograd)

Ana Matić / Lazar Pejović (FLUID dizajn forum, Cetinje)

Organizatori: Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje i Narodni muzej Crne Gore

Pokrovitelji: Ministarstvo kulture Crne Gore / Turistička organizacija Bar / Prijestonica Cetinje / British Council Montenegro

Partneri: Kulturni centar Bar / DAA Montenegro / FLUX / NVO Krug (London) / Green Culture Fest

Sponzori: DesignBox / Primo design (Podgorica) / Krug (Bar)

Izvršni producent: MAS trade, Cetinje

Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both

FLUID dizajn forum #03/2015

Sesija 1 / Cetinje–Bar
24–29. april 2015.

Sesija 2 / Cetinje–Podgorica
7–8. maj 2015.

FLUID expo

Cetinje / petak 24. april 2015.

18h / izložba 50 finalista Skoplje Poster (2007–2012) / Galerija 42°

19h / Neplodna tla – izložba fotografija Sandre Vitaljić / Atelje Dado

50 finalista Skoplje Poster (2007-2012) – 24. april 2015 / 18h / Galerija 42°

NVO PLAKART (Skoplje) predstavlja 50 finalista koji su na pet internacionalnih studentskih konkursa za plakat – SKOPJE POSTER, dobili nagrade i počasne pohvale. Teme koju su obrađene kroz medij plakata su: TOLERANCE / POVERTY / ECOLOGIC / HIV/AIDS / MONEY FOR FREE.

(izložba traje: 24. april – 14. maj 2015)

Sandra Vitaljić / Neplodna tla – 24. april 2015 / 19h / Galerija Atelje Dado

Seriya fotografija *Neplodna tla* bavi se hrvatskim nacionalnim identitetom vezanim za mjesta od historijskog ili geostrateškog značaja. Propituje odnos između institucionaliziranih mjesta sjećanja i onih koja su potisnuta iz kolektivne svijesti.

(izložba traje: 24. april – 15. maj 2015)

Cetinje / subota 25. april 2015. /

17h / izložba JUS / Crnogorska galerija umjetnosti “Miodrag Dado Đurić”

JUS – 25. april 2015 / 16h / Crnogorska galerija umjetnosti “Miodrag Dado Đurić”

Izložba *JUS (Jugoslovenski standard)*, autora Marka i Darka Miladinovića iz studija Armada (Ljubljana), predstavlja seriju od 12 prezentacionih plakata na temu jugoslovenskih kulturnih tehničkih proizvoda, poput šporeta Gorenje, šivaće mašine Bagat, bicikla Pony...

(izložba traje: 25. april – 15. maj 2015)

Bar / ponedjeljak 27. april 2015. / Svjetski dan Grafičkog dizajna

FLUID workshop #01/#02 – 27. April 2015 / 20h / Dvorac Kralja Nikole

Izložba *FLUID workshop* i prezentacija projekta *Mapiranje tematskih staza i specifična turistička signalizacija lokaliteta Godinje*

FLUID dizajn forum Cetinje predstavlja uspješne koncepte artefakt proizvoda i projekte koji su u okviru FLUID dizajn radionica realizovani tokom posljednjih godina.

(izložba traje: 27. april – 7. maj 2015)

Organizatori: Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje i Narodni muzej Crne Gore

Pokrovitelji: Ministarstvo kulture Crne Gore / Turistička organizacija Bar / Prijestonica Cetinje / British Council Montenegro

Partneri: Kulturni centar Bar / DAA Montenegro / FLUX / NVO Krug (London) / Green Culture Fest

Sponzori: DesignBox / Primo design (Podgorica) / Krug (Bar)

Izvršni producent: MAS trade, Cetinje

Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both

FLUID dizajn forum #03/2015

Sesija 1 / Cetinje–Bar

24–29. april 2015.

Sesija 2 / Cetinje–Podgorica

7–8. maj 2015.

FLUID workshop #03/2015 / Sesija 1

Studentske radionice se održavaju u Baru / 26–29. april 2015. / Upravna zgrada Luke Bar

Učesnici radionica studenti: UMAS Split / ALU Trebinje / AU Novi Sad / FMK Beograd / FDM Podgorica / FVU Podgorica / AF Podgorica / FDU Cetinje / FLU Cetinje

1. BRAND Bar – vođa radionice **Marko Miladinović** (ARMADA, Ljubljana), asistent Adela Zejnlović **Stari Bar / Novi Bar; Stara maslina / Nova maslina; Ljetopis / Blog; Luka / Plaža; Jezero / More...**

Ovo su samo neke od tema kroz koje će učesnici radionica steći iskustvo o procesu, tehnikama i metodama subjektivnog/objektivnog opažanja, prikupljanja i obrađivanja informacija u cilju iznalaženja novog koncepta i savremenih rješenja/vizuala za turističku promociju grada Bara.

2. DIY Bar – **Borut Vild** (Fakultet za medije i komunikacije, Beograd), asistent Zdravko Delibašić **Šta možemo da uradimo za turizam ako nam sistem ne valja, institucije ne funkcionišu, nemamo strategiju, viziju, novac i produkciju?**

*DIY - Do It Yourself

3. PHOTO Bar – **Željko Mandić** (Akademija umetnosti Novi Sad), asistent Sandra Đurović **Aspekti grada** – radionica je svojevrsno fotografsko istraživanje. Grad kao kompleksna ljudska tvorevina nudi nebrojene mogućnosti čitanja. Polaznici radionice biće u prilici da fotografski istraže i prezentuju jedan aspekt grada Bara. Steći će iskustvo o stvaralačkom procesu, metodama i fotografskim tehnikama.

4. VIDEO Bar – **Igor Bošnjak** (Akademija likovnih umjetnosti Trebinje), asistent Aleksandar Mihaljević **Intervencija u javnom prostoru – javni prostor kao tačka presjeka identitetskih paradigmi unutar urbane strukture (video performans, akcija u urbanom prostoru, site specific art).**

Učesnici radionice baviće se javnim prostorom kao turističkim fenomenom, koristiti ga i poimati kao diskurzivno polje kreativnosti. Studenti će u okviru radionice (koristeći video medij) istraživati javni prostor kao potencijalno mjesto transfera između učesnika i publike. Javni prostor kao arhitektonsko-urbanistički sklop postaće istovremeno i mjesto edukacije i socijalizacije.

Radionica za predstavnike turističkih agencija, hotela, za stanodavace, NVO i druge društve organizacije koje se bave turizmom u Opštini Bar / 28. april 2015. / 10–16h / Hotel Sidro

5. TO Bar – **Ana Matić** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje)

Radionica za izradu *low budget* profesionalnog štampanog promotivnog materijala za turističku privredu

Organizatori: Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje i Narodni muzej Crne Gore

Pokrovitelji: Ministarstvo kulture Crne Gore / Turistička organizacija Bar / Prijestonica Cetinje / British Council Montenegro

Partneri: Kulturni centar Bar / DAA Montenegro / FLUX / NVO Krug (London) / Green Culture Fest

Sponzori: DesignBox / Primo design (Podgorica) / Krug (Bar)

Izvršni producent: MAS trade, Cetinje

*Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both*

FLUID dizajn forum #03/2015

**Sesija 1 / Cetinje–Bar
24–29. april 2015.**

**Sesija 2 / Cetinje–Podgorica
7–8. maj 2015.**

PROGRAM / Sesija 1

Bar / 26–29.april 2015. / Dvorac Kralja Nikole

nedjelja 26. april 2015.

19h / Design Tourism – prezentacija projekta – **Ivana Borovnjak** / HDD / DAN D, Zagreb

20h / Ja sam... – **Laze Tripkov** / PLAKART, Skoplje / FDM, Podgorica

ponedeljak 27. april 2015.

Svjetski dan Grafičkog dizajna

19h / Mi smo ARMADA – **Marko Miladinović** / Studio ARMADA, Ljubljana

20h / Izložba FLUID workshop i prezentacija projekta **Mapiranje tematskih staza i specifična turistička signalizacija lokaliteta Godinje** – **Ana Matić, Lazar Pejović** / FLU Cetinje

utorak 28. april 2015.

19h / Montenegro: Experience all seasons – generisanje unikatnog iskustva za turiste – **Nikola Radonjić - Bada** / DAA Montenegro, Podgorica

20h / Na dvije čarobne obale – turistička fotomonografija grada Bara, izdavač TO Bar – **Lazar Pejović, Duško Miljanić, Neda Ivanović**

srijeda 29. april 2015.

11h / Prezentacija radionica FLUID workshop #03

Organizatori: Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje i Narodni muzej Crne Gore

Pokrovitelji: Ministarstvo kulture Crne Gore / Turistička organizacija Bar / Prijestonica Cetinje / British Council Montenegro

Partneri: Kulturni centar Bar / DAA Montenegro / FLUX / NVO Krug (London) / Green Culture Fest

Sponzori: DesignBox / Primo design (Podgorica) / Krug (Bar)

Izvršni producent: MAS trade, Cetinje

*Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both*

FLUID dizajn forum #03/2015

**Sesija 1 / Cetinje–Bar
24–29. april 2015.**

**Sesija 2 / Cetinje–Podgorica
7–8. maj 2015.**

FLUID #03/2015 / Učesnici

Sesija 1

1. **Borut Vild** (FMK, Beograd) – **voditelj radionice DIY Bar**
2. **Željko Mandić** (Akademija umetnosti Novi Sad) – **voditelj radionice PHOTO Bar**
3. **Marko Miladinović** (Studio ARMADA, Ljubljana) – **voditelj radionice BRAND Bar**
4. **Igor Bošnjak** (Akademija likovnih umjetnosti Trebinje) – **voditelj radionice VIDEO Bar**
5. **Sandra Vitaljić** (Akademija dramskih umjetnosti Zagreb)
6. **Branimir Karanović** (Fakultet primenjenih umetnosti Beograd)
7. **Marko Radenković** (Nova Iskra, Beograd)
8. **Ivana Srdanović** (Packtivity, Beograd)
9. **Laze Tripkov** (PLAKART, Skoplje / Fakultet za dizajn i multimediju, Podgorica)
10. **Ivana Borovnjak** (HDD / Dan D, Zagreb)
11. **Eranda Janku** (Tirana Design Week, Fakultet za arhitekturu i dizajn – Univerzitet Polis, Tirana)
12. **Samir Kristo** (Tirana Design Week, Fakultet za arhitekturu i dizajn – Univerzitet Polis, Tirana)
13. **Marat Geljman** (Evropski kulturni centar – Dukley Art Community, Budva)
14. **Petar Ćuković** (Evropski kulturni centar – Dukley Art Community, Budva)
15. **Milena Filipović** (Regional Cooperation Council / Task Force for Culture and Society)
16. **Neda Ivanović** (Turistička organizacija Bar)
17. **Duško Miljanić** (Studio fotografije, Podgorica)
18. **Lazar Pejović** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje)
19. **Ana Matić** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje)
20. **Nikola Radonjić - Bada** (DAA Montenegro, Podgorica)
21. **Adela Zejnilović** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje) – **asistent radionice BRAND Bar**
22. **Sandra Đurović** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje) – **asistent radionice PHOTO Bar**
23. **Zdravko Delibašić - Beli** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje) – **asistent radionice DIY Bar**
24. **Aleksandar Mihaljević** (Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje) – **asistent radionice VIDEO Bar**

Sesija 2

25. **Sholeh Johnston** (Julie's Bicycle, London)
26. **Vesna Sokolovska Jovičević** (NVO Krug, London)

FLUID koordinatori / Ana Matić – za FLUID / Lazar Pejović – za FLU Cetinje / Mirjana Dabović Pejović – za NMCG / Neda Ivanović – za TO Bar / Stela Jauković – za MAS Trade

FLUID Assistant Team / Adela Zejnilović / Sandra Đurović / Zdravko Delibašić - Beli
Aleksandar Mihaljević (FLU Cetinje) / Petar Vujović (FDM, Podgorica) / Nikola Radonjić - Bada (DAA)

FLUID Consulting Team / Slavko Pejović / Robert Aleksić / Lejla Abdić Đoković

FLUID PR Team / Iva Ivanović (Podgorica) / Maša Elezović (Kyoto) / Milena Pejović (Abu Dabi)

Organizatori: Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje / Narodni muzej Crne Gore

Pokrovitelji: Ministarstvo kulture Crne Gore / Turistička organizacija Bar / Prijestonica Cetinje / British Council Montenegro

Partneri: Kulturni centar Bar / DAA Montenegro / FLUX / NVO Krug (London) / Green Culture Fest

Sponzori: DesignBox / Primo design (Podgorica) / Krug (Bar)

Izvršni producent: MAS trade, Cetinje

Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje
Tourism for Culture / Culture for Tourism / Design for both

FLUID dizajn forum #03/2015

Sesija 1 / Cetinje–Bar
24–29. april 2015.

Sesija 2 / Cetinje–Podgorica
7–8. maj 2015.

FLUID dizajn forum #3/2015

Projekat je koncipiran kao dizajn forum – niz predavanja, panel diskusija, radionica i izložbi koje će u okviru dvije sesije biti organizovane na više lokacija na Cetinju, u Baru i Podgorici.

Tema ovogodišnjeg foruma je *Turizam za kulturu / Kultura za turizam / Dizajn za oboje.*

Radionice će biti posvećene *vizuelnoj turističkoj promociji grada Bara.* Tema panel diskusije je *Značaj dizajn manifestacija, kreativnih industrija i inicijativa za kulturni turizam.*

Projekat ima integrativni karakter u smislu povezivanja umjetničkih stručnih praksi sa javnim interesom, posebno interesom lokalne zajednice. Objedinjuje više subjekata: akademsku zajednicu, mlade kreativne potencijale, stručnu javnost, lokalnu samoupravu, institucije kulture i građane kao pojedince. Savremeno shvatanje dizajna podrazumijeva sve navedeno, a uspostavljanjem Foruma kao nosioca i promotera ovakvih dizajnerskih praksi, na crnogorskoj kulturnoj sceni – FLUID dizajn forum se pojavio kao jedan nov i savremen interaktivan segment koji kroz prethodna 2 izdanja (2013, 2014) i 5 sesija, svakako već doprinosi njenom regionalnom i internacionalnom prepoznavanju.

Ciljevi projekta:

podizanje svijesti i aktivno učešće lokalne zajednice u kreiranju kulturnog i vizuelnog identiteta grada

poboljšanje kvaliteta vizuelnog identiteta turističke promocije Crne Gore (grada Bara)

upoznavanje učesnika foruma - studenata umjetničkih/dizajnerskih fakulteta i arhitekture – sa trendovima i dostignućima savremenog dizajna i njihov mogući doprinos turističkoj privredi opštine Bar

podrška uspostavljanju i afirmaciji dizajnerske zajednice u Crnoj Gori, pogotovo mladih dizajnera

pospješivanje kreativnih industrija u Crnoj Gori – FLUID učesnici kao glavni potencijal za podizanje društvene svijesti o ulozi dizajna u javnoj/komunalnoj politici sa akcentom na kulturni i ekološki turizam, građansku inicijativu, socijalno odgovorni dizajn i dizajn aktivizam

uspostavljanje Foruma kao nosioca i promotera dizajna, činioca javnog interesa i civilnog društva, vodeće nacionalne manifestacije iz ove oblasti po ugledu na slične u svijetu, sa posebnim tretmanom prema lokalnim specifičnostima (kulturološkim, socio-ekonomskim...).

Ciljna grupa:

studenti umjetničkih fakulteta iz regiona, šira akademska zajednica, kreativni sektor, lokalna samouprava, stručna javnost, institucije kulture, predstavnici malog turističkog biznisa, NVO sektora i društvenih organizacija koje se bave turizmom u opštinama Bar i Cetinje, turistička privreda Crne Gore, građani Cetinja i Bara...